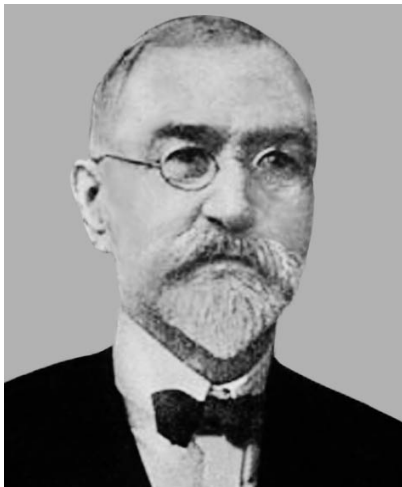

ЙНДРЖИШЕК Йндржих (Гнат Гнатович; 25. 07. 1857, с. Понікла, нині Ліберець. краю, Чехія — 28. 08. 1924, Прага) — підприємець, видавець, громадський та політичний діяч. Закін. нижче реал. училище у м. Ліберець, навч. у торг. фірмі у м. Високе-над-Ізероу (Чехія). 1879–81 служив в австро-угор. армії. Від 1881 — у Києві, де 1883 відкрив власний муз. магазин із видавництвом (від 1885 — «Депо музичних інструментів»), 1885 — майстерню з виготовлення та ремонту муз. інструментів. У різні роки в майстерні Й. працювали відомі згодом скрипк. майстри Ф. Шпідлен та П. Схованек. До асортименту магазину входили різноманітні інструменти — струнно-смічкові, духові, балалайки, гармоні від концертино до великих баянів, фісгармонії та фортепіано, від 1903 також грамофони, платівки. Й. першим в Україні розпочав пром. виготовлення клеєних кобз. Був представником у Києві нім. фірми звукозапису «Інтернаціональ Екстра-Рекорд». У київ. студії цієї фірми 1909 записано 11 платівок співачки О. Петляш у фортепіан. супроводі М. Лисенка, 3 з яких з укр. піснями («Гандзя» — «Лугом іду, коня веду», «Віють

вітри» — «Карі очі» та «Ой казала мені мати» — «Не вернувся з походу») зберігаються у фондах Будинку-музею М. Лисенка в Києві. Й. — засн. першої та єдиної в Україні у дореволюц. часи фірми грамзапису та ф-ки грамплатівок «Екстрафон» (Київ, 1911–18), де записували і масово випускали (1915–16 — 500 тис. платівок на рік), окрім творів класич. та естрад. репертуару, платівки з укр. музикою, під час 1-ї світової війни — військ. маршами, патріот. піснями тощо. Від 1906 видавав (разом із [В. Вондраком](#)) першу в Росії щотижн. г. «Rusky čech», від 1911 (разом із В. Швиговським) — г. «Čechoslovan» (обидві — Київ). Брав участь у створенні та упр. чехо-словац. банку «Кредитна установа» (Київ). Ініціатор створення і голова Чес. благодій. та просвітн. товариства ім. Я.-А. Коменського, голова Чес. комітету (від 1914), засн. спортивного товариства «Сокол», чес. школи у Києві. 1915 відкрив Чес. обозну ф-ку, що виготовляла вози для потреб рос. армії. Після експропріації майна Й. більшовиками навесні 1919 виїхав до Чехії. Від 1921 — у Міністерстві закордон. справ Чехо-Словаччини: від 1923 — консультант зі зв'язків з Рад. Росією у торг.-політ. секції. Член комітету Об'єдн. чехів і словаків з Росії (1922–24).

Рекомендована література

1. J. Schánilec. Za slávu. Praha, 1961;
2. Рибаків М. Чарівні звуки старої платівки // Музика. 1995. № 5;
3. Чеські музиканти в Україні: Біобібліогр. слов. Х., 2005;
4. Геращенко І. Солом'янка «грамофонна» // Солом'янка. 2008. № 6;
5. Муратов А. Йиндржих Йиндржишек, или Генрих Игнатьевич. Некоронованный король русских чехов // Рус. слово. 2009. № 7, 9, 10.

[В. М. Щепакін](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Індржишек Індржих / В. М. Щепакін // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-12958>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).